

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
34

RYNEK RZEPAKU

stan i perspektywy

ISSN 1231-269X

**ANALIZY
RYNKOWE**

LISTOPAD 2008

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– **PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY**

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *Tadeusz Chrościcki*
- II. Rynek oleistych na świecie – *W. Sabarański*
- III. Rynek oleistych w Unii Europejskiej – *E. Rosiak*
- IV. Rynek oleistych w Polsce
 1. Produkcja rzepaku – *E. Rosiak*
 2. Obroty rzepakiem – *E. Rosiak*
 3. Handel zagraniczny oleistymi – *M. Krzemiński*
 4. Przemysł tłuszczowy – *E. Rosiak, M. Wigier*
 5. Ceny detaliczne i spożycie tłuszczów roślinnych – *E. Rosiak*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel.: (0-prefiks-22) 827-36-64

AUTORZY:

dr inż. Ewa Rosiak
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (022) 50-54-595

mgr Marcin Krzemiński
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (022) 50-54-551

dr Marek Wigier
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (022) 50-54-438

mgr Wojciech Sabarański
• SPARKS POLSKA Sp. z o.o. •
Warszawa
Tel.: (022) 51-03-646

mgr inż. Teresa Zdziarska
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (022) 50-54-440

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 28.10.2008 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Iwona Szczepaniak,
Roman Urban (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w czerwcu 2009 r.

W sezonie 2008/09 światowe zbiory nasion oleistych wzrosną. Relacje podaży-popytu na światowym rynku oleistych będą bardziej zrównoważone niż w sezonie poprzednim. Ceny nasion oleistych i produktów pochodnych (olejów i śrut) będą niższe w porównaniu z rekordowo wysokimi cenami w sezonie 2007/08.

Światowe zbiory rzepaku wzrosną do 55,3 mln ton (o 13%). Wyższe będą u wszystkich kluczowych jego producentów. Spośród krajów położonych na Półkuli Północnej największy wzrost produkcji rzepaku wystąpił na Ukrainie. Wyższe też były zbiory w Chinach, Kanadzie i UE-27.

Zbiory rzepaku w UE-27 były wysokie (18,7 mln ton), lecz w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły niewiele (o 3%). Zdecydował o tym spadek areálu uprawy, który wynikał z pogorszenia opłacalności produkcji rzepaku względem zbóż. W krajach UE-15, z wyjątkiem Francji, nastąpił spadek zbiorów rzepaku, zaś w krajach UE-12, z wyjątkiem Polski, odnotowano ich wzrost.

Tegoroczne zbiory rzepaku w Polsce po raz kolejny przekroczyły 2 mln ton i były tylko o 2% mniejsze od ubiegłorocznych. Przy spadku areálu uprawy, plony rzepaku wzrosły, co wynikało z dobrych warunków pogodowych w czasie jego wegetacji.

W III kwartale br. skupiono ok. 1,4 mln ton rzepaku (ok. 66% zbiorów). Przeciętna cena skupu (1266 zł/t) była o 33% wyższa niż w III kwartale poprzedniego roku. Przy niższych niż przed rokiem cenach zbóż, nastąpiła znacząca poprawa relacji cen rzepak: pszenica. W sierpniu, tj. w okresie podejmo-

wania decyzji produkcyjnych o zasiewach rzepaku, relacja ta kształtowała się na poziomie 2,2 : 1, wobec 1,4 : 1 przed rokiem.

Mimo poprawy relacji cen rzepak: pszenica, nie nastąpił znaczący wzrost areálu uprawy rzepaku pod zbiory 2009 roku. Rzepak oziimy zasiano na powierzchni ok. 770 tys. ha, o niecałe 3% większej w porównaniu z tegoroczną jego powierzchnią koszona. Przy niewielkim wzroście areálu uprawy i plonach równie wysokich jak w ostatnich latach (ok. 26-27 dt/ha), przyszłoroczne zbiory wyniosłyby ok. 2,1-2,2 mln ton, a więc byłyby równie wysokie jak w latach 2007-2008.

W sezonie 2008/09 krajowe zasoby rzepaku (produkcja łącznie z zapasami początkowymi) wynoszą ok. 2,1 mln ton i są tylko o ok. 4% mniejsze niż w sezonie poprzednim. W przypadku dużego wzrostu zużycia oleju rzepakowego do produkcji biokomponentów (estrów), przerób rzepaku może powiększyć się do ok. 1,8 mln ton, tj. o ok. 15%, a jego eksport zmaleć do ok. 200 tys. ton, tj. 2,5-krotnie.

W I półroczu 2008 r. przemysł tłuszczowy utrzymał wysoką produkcję oleju rzepakowego, choć była ona mniejsza niż w I półroczu poprzedniego roku, z uwagi na osłabienie w tym czasie popytu eksportowego na ten surowiec ze strony niemieckiego sektora biopaliwowego. Nieco niższa była też produkcja olejów rafinowanych i margaryn. W 2008 r. produkcja sektora olejarskiego będzie niewiele niższa niż w roku poprzednim.

Sytuacja ekonomiczno-finansowa przemysłu tłuszczowego w I półroczu 2008 r. znacząco się poprawiła. Sektor generował znacz-

nie większe zyski, lecz obniżył poziom inwestowania. Rentowność brutto i netto była znacząco wyższa niż w I półroczu 2007 r. i znacząco wyższa niż w całym przemyśle spożywczym. Wskaźnik bieżącej płynności finansowej pozostał na bezpiecznym poziomie, lecz wartość kapitału obrotowego w wyrażeniu realnym nieco zmalała. Dobra sytuacja ekonomiczno-finansowa branży olejarskiej utrzyma się w całym 2008 roku.

W sezonie 2008/09 pogorszą się wyniki handlu zagranicznego w sektorze oleistych. Zmaleje znacząco eksport rzepaku i oleju rzepakowego, zaś import surowców i produktów oleistych będzie wysoki. Ujemne saldo w handlu oleistymi wzrosło do ok. 670 mln EUR i będzie o ok. 48 mln EUR większe niż w sezonie poprzednim.

W 2008 r. średni poziom cen detalicznych tłuszczów roślinnych będzie o ok. 15% wyższy niż w roku poprzednim. W I półroczu 2009 r. ceny tłuszczów roślinnych będą nadal rosły, z powodu rosnących kosztów surowcowych i pozasurowcowych dla przemysłu tłuszczowego oraz spodziewanego w tym czasie znaczącego wzrostu cen tłuszczów zwierzęcych surowych i topionych.

W 2008 r. w wyniku dużego wzrostu cen, konsumpcja tłuszczów roślinnych nie zmieni się w porównaniu z rokiem poprzednim. Według bilansów ich spożycie wyniesie 20,1 kg w przeliczeniu na mieszkańca. W 2009 r. i latach następnych w konsumpcji tłuszczów roślinnych będzie kontynuowany powolny trend wzrostowy. Przy niewielkich zmianach spożycia w gospodarstwach domowych, przewiduje się dalszy wzrost ich zużycia w przemyśle spożywczym i gastronomii.

SUMMARY

In the 2008/09 season the world oilseed crops will increase. Demand/supply relations on the global oilseed market will be more balanced than in the previous season. Prices of oilseeds and derivatives (oil and oilseed meals) will be lower than the record high prices in the 2007/08 season.

Global rape production will increase to 55.3 million tons (by 13%). All key rape producers will raise their prices. Among the countries of the northern hemisphere the most significant increase in rape production occurred in Ukraine. Also in China, Canada and EU-27 these figures were higher.

Rape production in the EU-27 was high (18.7 million tons), as compared to previous year this growth was very slight however (by 3%). Such developments resulted from the reduction of production area, which on the other hand was caused by lower profitability of rape production against cereals. In the EU-15, except for France, rape production decreased, whereas in EU-12, except for Poland, it increased.

This year's rape harvest in Poland exceeded 2 million tons again which means it was only by 2% down on previous year. Although the production area decreased, the rape harvest increased due to favourable weather conditions in the vegetation period.

Nearly 1.4 million tons of rape was bought (nearly 66% of all production) in the 3rd quarter of this year. Average buy-in price (PLN 1266 per ton) was by 33% up on the 3rd quarter of previous year. Due to the fact that grain prices were down on the previous year, there

was a significant improvement of the rape-to-wheat price ratio. In August, at the time when production decisions concerning rape cultivation are made, the ratio was 2.2-to-1 as compared to 1.4-to-1 in the previous year.

Although the rape-to-wheat price relation improved, the area for 2009 harvest has not been extended. Winter rape was sown on the area of nearly 770 thousand ha, which was less than 3% more than the harvested area this year. If the rape area slightly increases, while the yield remains as high as in previous years (circa 26-27 dt/ha) the next year's harvest could amount to circa 2.1-2.2 million tons, i. e. as high as in 2007-2008.

In the 2008/09 season domestic rape supplies (production and initial stocks) amounted to circa 2.1 million tons, i. e. by 4% down on the previous season. If the growth of rape oil use for production of biocomponents (esters) increases significantly, rape processing may increase to circa 1.8 million tons, i. e. by 15%, while its export may decrease to circa 200 thousand tons, i. e. 2.5 times.

In the first half of 2008 rape oil production in the oil and fat industry remained high although it was lower than in the first half of the previous year due to the lower demand for export from the German bio-fuel sector. The production of refined oils and margarines was also slightly lower. In 2008 the production in the oil sector will be only slightly lower than previous year.

Financial and economic situation of oil and fat industry strongly improved in the first half of 2008.

The sector generated much higher profits, while investments decreased. Gross and net profitability was significantly higher than in the first half of 2007 and much higher than in the whole food industry. The current financial liquidity ratio remains on the safe level but the real value of working capital slightly decreased. Economic and financial situation in the oil sector in 2008 will remain favourable.

In the 2008/09 season the conditions of foreign trade in the oil sector will deteriorate. The rape and rape oil export will significantly decrease, while import of raw materials and oil products will remain high. The deficit in oil seed trade will increase to nearly EUR 670 million which means that it will be by nearly EUR 48 million up on the previous season.

In 2008 the average retail price for vegetable oil will be by 15 higher than in the previous year. In the first half of 2009 the prices of vegetable oil will still be growing, due to the growing costs of raw materials and cost not connected with raw materials in fat and oil industry and also due to the expected significant growth of animal fat prices, both raw and liquid.

In 2008, due to considerable price growth, vegetable oil consumption will remain the same as in the previous year. According to the balances their consumption will amount to 20.1 kg per capita. From 2009 onwards vegetable oil consumption will gradually increase. Further growth of vegetable oil consumption in the food industry and catering is expected, although slight changes in the consumption at the household level may occur.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukażą się:

1. Rynek owoców i warzyw (33) • listopad 2008,
2. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (28) • grudzień 2008,
3. Popyt na żywność (9) • grudzień 2008,
4. Rynek cukru (34) • grudzień 2008,
5. Rynek ryb (10) • grudzień 2008,
6. Rynek ziemi rolniczej (11) • grudzień 2008,
7. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa (35) • marzec 2009,
8. Rynek pasz (25) • kwiecień 2009,
9. Rynek mleka (36) • kwiecień 2009,
10. Rynek ziemniaka (35) • maj 2009,
11. Rynek drobiu i jaj (35) • maj 2009,
12. Rynek mięsa (36) • maj 2009,
13. Rynek zbóż (36) • czerwiec 2009,
14. Rynek rzepaku (35) • czerwiec 2009.

SZYBKO! TANIO! PROFESJONALNIE!

Proponujemy Państwu:

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Usługi drukarskie:

- czasopisma
- książki
- ulotki
- katalogi
- albumy
- wizytówki
- materiały szkoleniowe
- materiały konferencyjne
- druki samokopiujące etc.

Usługi introligatorskie:

- oprawa spiralna
- oprawa zeszytowa
- oprawa bezszwowa
- foldery/broszury
- inne usługi

Nasze usługi wykonujemy bazując na najlepszej dostępnej technologii. Poczawszy od formy przesłania wszystkich materiałów drogą elektroniczną (FTP), poprzez obróbkę DTP, druk cyfrowy na OCE VarioPrint 2100 oraz OCE CS 250, kończąc na mnogości usług introligatorskich.

Próby wydruku na różnych gatunkach papierów i folii dostępne są w Dziale Wydawnictw Instytutu, ul. Świętokrzyska 20.

Ceny na zamówienia obliczane są na podstawie kalkulacji wstępnej. Jeśli mają Państwo pytania dotyczące naszych usług, bądź cen, prosimy o kontakt.

Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB:

tel. (022) 50 54 520

(022) 50 54 685

fax (022) 50 54 636

e-mail: dw@ierigz.waw.pl

slipski@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2008 roku wynosi 40 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (0-prefiks-22) 50-54-685, faks: 50-54-636
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>